

Rókat síppal

Manapság sok vadász kénytelen kimondani: vége, nem vadászom tovább! Ki egészségi állapota, ki pedig anyagi nehézségei miatt kényszerül abbahagyni a vadászatot. No és persze vannak még a „mit viszek haza” fajta vadászok – én csak így hívom őket. Lassacskán ők is leteszik a fegyvert, mivel a vadászatra fordított összeg – tagdíj, kamarai tagdíj, vadászjegy, biztosítás és egyéb költségek – meghaladja az egy szezonban hazavitt vadmenyiség értékét. Magyarul nem éri meg. Őnekik üzenem, hogy sajnos ezentúl ez már így lesz!

Korlátozódtak a vadászati lehetőségeink, de akik nem a húsért vadásznak, azok megtalálják a módját, hogy kiélhessék szenvedélyüket. Róka ugyanis van mindig; hol kevesebb, hol több, de mindig jelen van a területen.

Eddig az elejtett rókaim legnagyobb részét nyúl síp segítségével hoztam terítékre. Nagyon sok élményem fűződik ehhez a kis szerszámmal. Talán tudok egy-két jó tippet adni a

fiatal nimródok számára, hogyan is használják.

Tizenkét éve vagyok hivatásos vadász, s azóta egy sípot használok, de ez az egy viszont tökéletes. Pályafutásom első heteiben vettem egy sípot, de nem volt valami jó hangja, így aztán odaadtam Miska kollégámnak behangolásra. Addig babrálta, hogy egészen használhatatlanná vált, ezért nekem adta a sajátját. Így tettem hát szert erre a jó hangú sípra.

Azóta azt vallom, aki sípot akar venni, az először tanulmányozza a természetben a szorult helyzetben lévő nyúl panaszos sírását (nyúl befogáskor is hallható). A síp kiválasztása ugyanis nagyon fontos. Nem küldhetjük be az ismerősünket vagy netán a feleségünket, hogy – ugyan vegyél már egy sípot! Hisz azt is ki kell próbálni, még akkor is, ha boltban minden vevő minket néz pikulázás közben.

Nekem egyszerű magyar faspom van. Valamikor azt hiszem 40-50 forintért árulták. Nagy becsben tartom, varrtam neki bőrtokot, és abban hordom. En-

nek ellenére volt, mikor elvezett a magas hóban, de hosszas keresésre megkerült, máskor meg kimosták a kabátommal együtt – szerencsémre hangja mindmáig tökéletes maradt.

De lássuk csak, mi is kell ahhoz, hogy a sípot eredményesen tudjuk használni? Nem mindegy, hová hívjuk a csalavért. A leseket olyan helyre kell építeni, ahol szívesen mozog a róka: erdőszélekre, árok- vagy csatornapartokra, nádasok környékére. A lényeg az, hogy minél nagyobb területet beléssünk a les-

ről. Fontos, hogy időben észrevegyük a jövevényt, legyen időnk felkészülni a lövésre. Jó néhányszor előfordult velem, hogy az alig fedett terepen már csak akkor vettem észre a rókát, mikor az majdnem a les alatt volt. Ilyenkor nagy szerencse kell hozzá, hogy puskavégre kapjunk, mert minden mozdulat zajjal jár, és bizony villámgyorsan elugrik, hogy még a puskát sem tudjuk felemelni. Ha söréttessel vagyunk kint, mindig magaslest válasszunk, mert így nagyobb az esélyünk, hogy nem vesz észre bennünket. Onnan nyugodtan és biztosan lőhetünk. Ha netán van 222-es vagy 223-as Remingtonunk, ülhetünk a földön is lesszéken, télen, hóban hólepelben. Ez utóbbinak az az előnye, hogy nincs korlátozva, hová ülünk. Ott is várhatjuk, ahol nincs hely lesépítésre. Előnye még a golyós puskának, hogy messze „nyúlhatunk vele”, vagy rossz széllel is meg tudjuk lőni, még mielőtt szagot kapna a vad. Jómagam olyan lesszéket használok, amelyiken ülve kényelmesen fel tudom támasztani a könyökömet a térdemre. Így el tudok lőni 100-200 méterig is, aránylag pontosan.

Ha földön ülünk, fontos az álcázás. Minél jobban bele kell olvadnunk a környezetünkbe. Ha viszont fent ülünk a lesen, helyezkedjünk el kényelmesen, tegyünk mindent (távcsövet, lőszert, egyebeket) elérhető közelségbe. Ha ezzel megvagyunk, várjunk legalább 20 percet, amíg szépen megnyugszik minden körülöttünk.

Sípólásra legjobb a szélcsendes idő. Ekkor van a legtöbb esélyünk rá, hogy valamelyik róka meghallja a síp hangját, mert körös-körül egyformán terjed a hang. Ha viszont erő-

A róka
jobb első
lábnyoma

A róka
jobb hátsó
lábnyoma

Rókacsapák

lopakodó,
lappangó

erősen
ügöző

zsinórozó,
kullógó

hátsó

első

menekülő, szökő (hátsó
lábnyom az első előtt)

Rókacsalogató sípok

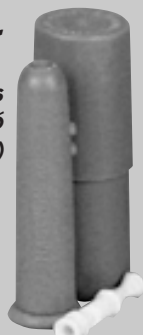
Hubertus

(a hegyes vége egércincogáshoz, a másik vége nyúl síráshoz)

Faulhaber

(nyúl síró és egércincogó tokban)

sebb szél fúj, az a hang nagy részét elviszi egy irányba, ráadásul viszi vele a mi szagunkat is.

Egy les alkalmával általában háromszor sípolok, nagyjából 10 perces időközökben, alkalmanként 10-15 másodpercig. Az a tapasztalatom, hogy a róák nagyobbik hányada a 2. sípolás után, ennél jóval kevesebb az első, és még kevesebb a 3. vagy esetleg – ha van idő – a 4. sípra ugrik. Mindennek szerintem az az oka, hogy a legtöbbje a hallótávolság határán fogja a jelet, tehát messziről jön. Mivel 10 perces időközönként fújom a sípot, így az első sípolás után még nem ér oda, a második után viszont már nem sokat kell várni. Ha esti lesen ülök, úgy osztom el a sípolásokat, hogy a 3. sípolás után is legyen jó 10 percnyi idő a lővilágból.

A sípolások előtt mindig tüzetesen át kell vizsgálni a terepet, nem ögyeleget-e véletlenül

közelünkben róka, mert bizony, ha közel van, és akkor fújunk a sípba, szinte biztosan megérzi, hogy valami itt nem stimmel, és elugrik.

Ha elhangzott a vészszírám, elteszem a sípot, és nyomban kezembe veszem a puskát, amelyről mindig leveszem a szíjat, hogy ne akadályozzon, és úgy tartom, hogy azt egy mozdulattal lövésre tudjam emelni. Ha messziről észreveszem a rókát, és azt is meglátom rajta, hogy a sípra jön – mert meglátni rajta –, nem kapkodok a lövéssel, várok nyugodtan, míg teljesen be nem jön biztos lőtávolságba. Az esetek nagy többségében nem csak az irányt tudja mértani pontossággal behatározni, hanem a helyet is, ahonnan a hang szól.

Ha minden körülmény megfelelő, általában nem kell 10–20 méternél messzebbre lőni; persze akadnak kivételek is. Oly-

kor elvétí a koma az irányt, és lőtávolon kívül megy el mellettünk. Ne kockáztassunk, engedjük elmenni! Ha már eltűnt a szemünk elől, várjunk még 6-8 percet, és sípoljunk újra. Többnyire ismét bejön, és ha szerencsénk van, már lövésre kaphatjuk.

Ha magaslesről lövök söréttel, mindig egy kicsit aláfogok, vagyis nem pont középen célozom meg, hanem az első láb kétharmadánál, a szügy aljánál. Ekkor lövöm telibe. Ha nem kapkodjuk el a lövést, rókánk helyben marad. Mindig a szűkebb csövűvel „indítok”. Az első lövésre teszek fel úgymond mindent; persze itt is van kivétel. Ha netán túl közelre jött, akkor elég a nagyobb szórású cső is. Ha a róka nem marad helyben, rögtön ismételni kell, még akkor is, ha súlyosan sebzett. Tapasztalatom szerint, ha a rókát keresni kell, ott már bi-

zonytalan a siker. S bár igaz, hogy dúvad, de ez is olyan érző lény, mint bármelyik vadunk, és bizony sokszor lesoványodva, sokat szenvedve, nyomorultul pusztul el.

Hogy mikor ugrik a róka legjobban a sípra? Szerintem mindig attól függ, hogy mennyire üres a gyomra. Kivéve talán a koslatás időszakát, amikor a fajfenntartás ösztöne eluralodik rajta, és az éhségre szinte nem is figyel. No meg attól is függ, volt-e kellemetlen vagy kellemes élménye a nyúlásrassal kapcsolatban.

Tanulságul álljon itt két eset. Sípval hívott első rókámat kétszer kellett meglőni, hogy egyszer megnyúzhassam. Történt ugyanis, hogy a Tisza árterében lévő Honti-féle magaslesen ültem. Tél volt, szikrázó napsütés és 20-30 cm-es hó. Nagyon jó helynek tűnt, így nagy reményekkel helyezkedtem el a le-

Fotó: Stefan Meyers

sen. A kötelező szilencium után megfújtam a sípot. Nem telt el 7-8 perc, balról jött egy róka. Keresztben elöttem akart elmenni a sörétlövés határán. Persze, mint kezdő puskás, rögtön ráemeltem a puskát, és amikor egy ritkásabb folthoz ért, lőttem. A róka elvágódott, majd tengelye körül forogva, rúgta a havat. Ahelyett, hogy ismételttem volna, csak néztem, mi lesz, vártam, hogy majd csak elcsendesedik. Egyszer csak észhez tért és eliramodott. A rálövés helyén pár csepp vér és kevés szőr jelezte a találatot. Elindultam a nyomon, de 60-70 méter után az a pár csepp vér is elfogyott. Egyszer sem feküdt meg, a keresését hamarosan feladtam. Teltek múltak a napok, mígnem kítavaszkodott. Egy korra márciusi napon ismét ezen a lesen ültem. Gondoltam, ismét megpróbálkozom a síppal. Első fűjásra nem jött semmi. A má-

sodik után menetrendszerűen megérkezett a vendég, de sajnos ugyanott ment el, mint az előző alkalommal. Így aztán elengedtem. Vártam egy kis időt, ismét sípoltam. Kb. 5 perc múlva ismét befutott, de most a hátam mögött került meg úgy, hogy nem tudtam rálőni, hát ismét vártam. 5-6 perc után megint fújtam. Kisvártatva gyenge

neszre lettem figyelmes. A zaj abból az irányból jött, ahol az imént eltűnt a koma. Meg is pillantottam, kocogva jött a ravaszdi, de most már nem volt szerencséje, sikerült meglőnöm. Mikor lementem hozzá, szemet szúrt rossz kondíciója. Meg is fordult a fejében, hogy otthagynom, mert olyan sovány volt. Aztán csak hazavittem. Nyúzaskor jött a meglepetés. Ez a róka valószínűleg a télen megsebzett lehetett, ugyanis a jobb oldalában, a bőr alatt 10-es söréteket találtam. Most pedig 6-ossal lőttem, és a bal oldala felől. Visszagondolva, színre és nagyságra is stimmelt a dolog, tehát valószínű, hogy a téli lövést kiheverte, s bár lesoványodott, mégis felépült, és megint bejött a sípra.

A második történetem érdekessége, hogy néha figyelmetlen és oktondi is lehet a róka, ha jól beleolvadunk a környezetbe. Egy téli napon történt, a koslatás kellős közepén. Autóm éppen nem lévén, busszal mentem ki a Bárkány-erdő mögött lévő hobbitelkekig. Hátizsákomban minden kellék megvolt. Meleg ruha, keresőlámpa, hólepel, lesszék, távcső és a többi szükséges eszköz. Akkoriban egy finn Sako 222-es Remingtonnal vadásztam, Imi barátom jóvoltából.

Szép idő volt, mínusz 1-2 fok, hó és napsütés. Jó kedvvel

indultam hát neki a havas messzeségnek. A végcél a Dékány-kanyar. Ezen a helyen a Tisza gátja óriási kanyart ír le, kb. 2 km hosszúságban. A Tisza-ártérből szívesen váltottak ki a rókák egerészni, pocskozni a gáttal félkörívben határolt szántóra.

Ahogy leértem a gátórházhoz vezető úton, kis idő múltán meg is pillantottam egy rókát. Rásípoltam, zsinórban jött rám, de sajnos elhibáztam. Lövés után ücsörögtem még a lesszéken, de semmi mozgást nem tapasztaltam. Mivel az idő jócskán eltelt, indulnom kellett vissza a buszhoz. A megálló egy órai járásra lehetett. Alig tettem meg azonban néhány száz métert, az egyik csatornából kivágódott egy róka. Félsrégen nekem tartott. Gyorsan lehúzódtam az úmenti árokba, elébem kaptam a hátizsákomat, és rátettem a puskát. 150-200 méterre lehetett tőlem, amikor kissé elfordult, és így már felfelé tartott. Sípolni nem mertem, mert túl közelinek találtam, és takarásom sem volt valami jó. Mivel elég jól fel tudtam támasztani a puskát, eleresztettem a golyót. A róka helyben maradt.

Összeszedelőzködtem és elindultam ismét a buszhoz. Egy hajlatból kiérve, jó 5-600 méterre ismét megpillantottam egy rókát. A Bárkány-erdő mögötti repceföldön egerészett. Gyorsan visszahúzódtam a hajlatba úgy, hogy azért ki tudjak belőle lőni. Szinte takarás nélkül leültem a lesszékre, a hátizsákot a hátam mögé tettem. A hólepelrel mindent elfedtem, amit tudtam, még az arcomat is. Mivel elég messzi volt, gondoltam megpróbálkozom a síppal. Így is tettem. Mikor meghallotta a sípot, gondolkodás nélkül nekiiramodott. Vágtában jött felém. Végigkísértem a távcsőben, és úgy 20-25 méterről lőttem szügyön. Szép öreg kan róka volt. A koslatás közepén is beugrott a sípra, még hozzá vágtában.

Az igaz vadászok tehát mindig tudnak vadászni, ha másra nem, hát rókára. Bár a zsákmány nem ehető, mégis maradandó élményt nyújt. S ha majd sok év után visszaemlékezünk, emlékeink bearanyozzák öregkorunk minden napját.

*Fejes Zoltán
hivatásos vadász*